

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Taidekorttelin yhteisöllisyyden eheyttäminen ja
kehittäminen**

Alisa Murtolahti

Kulttuurituotannon ko. (240 op)

1/ 2015

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Alisa Murtolahti	Sivumäärä 28
Työn nimi Taidekorttelin yhteisöllisyyden eheyttäminen ja kehittäminen	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jari Hoffrén	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Taidekortteli	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tilaaja on poikkitaiteellinen taideyhteisö Taidekortteli. Taidekorttelin toimijoita ovat Jyväskylän Taiteilijaseura, Keski-Suomen Kirjailijat ry. ja Teatterikone. Taidekortteli järjestää poikkitaiteellisia tapahtumia ja pyrkii kehittämään taiteiden välistä yhteistyötä sekä luomaan uutta yhteisöllistä taidekulttuuria Keski-Suomen alueella.</p> <p>Opinnäytetyöni aiheena on Taidekorttelin toimijoiden yhteisöllisyyden tutkiminen ja kehittäminen. Opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä Taidekorttelin toimintaan, selvittää koetaanko Taidekortteli yhteisöksi ja mitä yhteisöksi tulemiseen vaaditaan. Opinnäytetyön tulosten avulla voidaan parantaa taidekorttelin toimijoiden välistä yhteistyötä ja eheyttää Taidekorttelin toimintaa.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettinen osuus koostuu yhteisön ja yhteisöllisyyden määrittelemisestä ja syventämisestä. Käyn työssäni läpi myös sosiaalisen pääoman ja yhteisöllisen taidetoiminnan merkitystä yhteisössä. Yhteisöllisyyden kehittäminen on myös opinnäytetyön yksi keskeisimmistä teoreettisista osuuksista.</p> <p>Taidekortteli on uusi yhteisö eikä sen toiminnasta ole vielä juurikaan tietoa tai materiaalia. Taidekorttelin toimijoiden aktiivisuus yhteisön toiminnassa on hiipunut ja koko Taidekorttelin toiminta on vaaka- ja laudalla. Näistä syistä opinnäytetyölläni ja sen mahdollisesti aikaansaamilla tuloksilla on merkityksellinen tehtävä Taidekorttelin tulevaisuuden kannalta.</p> <p>Työn tutkimusmenetelmä on puolistrukturoitu syvähaastattelu, jonka toteutin Taidekorttelin kaikille toimijoille. Keräsin haastatteluista luotettavaa ja monipuolista tietoa Taidekorttelin ongelmakohdista ja kehitystä vaativista asioista. Haastattelun tuloksia hyödynsin johtopäätöksissä ja konkreettisissa kehitysideoissa Taidekorttelin toiminnan parantamiseksi.</p>	
Asiasanat yhteisöllisyys, yhteisöt, taide, taidegalleria, sosiaalinen pääoma	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Program in Cultural Management

ABSTRACT

Author Alisa Murtolahti	Number of Pages 28
Title Taidekorttelis Communitys Development and Integration	
Supervisor(s) Jari Hoffrén	
Subscriber and/or Mentor Taidekortteli	
Abstract <p>I made this thesis for Taidekortteli to develop and improve their activity and art community. Taidekorttelis operators are Jyväskylän Taiteilijaseura (Jyväskylä Art Community), Keski-Suomen Kirjailijat ry. (Authors of Middle Finland) and Teatterikone. Taidekortteli organizes various events and aims to develop cooperation between arts and to create new communal art culture in Middle Finland.</p> <p>My thesis is about exploring Taidekorttelis operators' community and to improve that. My thesis' purpose is to become familiar with Taidekorttelis activity and sort out the operators experience about Taidekortteli as a community. I also find out what does it require to become a community. Thesis' outcome can be used to improve Taidekorttelis operators' cooperation and unify their activity.</p> <p>In theoretical part I define and clarify definition of community. I also explain terms like social capital and communitys meaning in the community. One of the main theoretical parts in my thesis is to develop community.</p> <p>Taidekortteli is a new community and there is not much information about it and its activity. Taidekorttelis operators' activity has been passive and the whole activity of Taidekortteli may come to an end. Because of that my thesis and its results has an important role in the future.</p> <p>My thesis' research method was interviewing every operator in Taidekortteli. I collected reliable and versatile information about Taidekorttelis problems and things that require development. The interviews results were used in the conclusion to develop ideas in order to improve Taidekorttelis activity.</p>	
Keywords community, art, activity, development	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTALLA	7
3 AIKAISEMPI TOIMINTA JA APURAHAT	11
4 KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ	13
4.1 Yhteisö	13
4.2 Sosiaalinen pääoma	15
4.3 Yhteisöllisyys	15
4.4 Yhteisöllinen taidetoiminta	16
5 YHTEISÖLLISYYDEN KEHITTÄMINEN	18
6 TUTKIMUSMENETELMÄ - HAASTATTELU	19
6.1 Haastattelu	20
6.2 Kehittämistyön eettiset kysymykset	21
6.3 Haastattelukysymykset	22
6.4 Haastatteluiden purku	23
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	26

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tilaajana on poikkitaiteellinen yhteisö Taidekortteli, jonka toimijoihin kuuluvat Jyväskylän Taiteilijaseura, Keski-Suomen Kirjailijat ry. ja Teatterikone. Ennen vuoden vaihetta 2015 toimijoihin kuului myös Keski-Suomen Popjazzopisto. Taidekortteli päätyi tilaajaksi, koska olen tehnyt Jyväskylän Taiteilijaseuran ylläpitämälle Galleria Beckerille yhteensä kolme työharjoittelua kulttuurituotannon opinnoissani.

Työharjoitteluideni aikana perehdyin monipuolisesti taidegallerian toimintaan, sen johtoon ja käytännön asioihin. Toisen työharjoittelun aikana tein Galleria Beckerille kehityshankkeen tuotekehityssuunnitelman muodossa, ja huomasin ammatti-identiteettini suuntautuvan juuri taiteeseen ja sen toiminnan kehittämiseen.

Opinnäytetyön aihe syntyi yhteisen keskustelun pohjalta harjoitteluohjaaja Tuija Ollikaisen ja vastuulehtori Jari Hoffrénin kanssa. Taidekortteli on uusi yhteisö eikä siitä tai sen toiminnasta ole vielä juurikaan tietoa ja materiaalia. Uuden yhteisön tutkiminen ja sen toiminnan kehittäminen tuntui luonnolliselta ja merkitykselliseltä valinnalta opinnäytetyön aiheeksi.

Opinnäytetyössäni perehdyn ja tutkin Taidekorttelin toimintaa ja sen toimijoita. Selvitan koetaanko kortteli yhteisöksi, jos ei, miksi, ja mitä yhteisöllisyyteen vaaditaan. Pyrkimyksenä on selvittää Taidekorttelin toimintaan vaikuttavat seikat ja kehittää niistä mahdollisimman toimiva kokonaisuus jota tilaaja voi hyödyntää. Taidekorttelin toimijoiden aktivoiminen ja yhteisön toimintaan mukaan saanti on keskeisessä asemassa.

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen ihmisten aitoihin kokemuksiin perustuva haastattelu. Ihmiskeskeinen tutkimusaihe vaatii mielestäni ehdottomasti haastatteluita ja tiedonkeruuta ihmisiltä joita asia koskettaa ja joilla on henkilökohtaista kokemusta asiasta. Tarkoitukseni oli haastatella vähintään yhtä henkilöä jokaisesta korttelin toimijasta jotta vastauksissa näkyisi kaikkien toimijoiden mielipide. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina yksilöhaastatteluina, joissa oli myös syvähaastattelun piirteitä.

Omia tavoitteitani opinnäytetyöprosessissa on uuden taideyhteisön toiminnan ymmärtäminen, tutkimukseen liittyvien seikkojen omaksuminen ja laajan akateemisen tekstin sujuva tuottaminen.

Lähdemateriaalin, omien kokemusten ja haastatteluiden pohjalta on tarkoitus saada aikaiseksi hyödyllisiä, konkreettisia ja käyttökelpoisia toimintaohjeita Taidekorttelin toimijoille, uusille työntekijöille sekä harjoittelijoille. Opinnäytetyön pohjalta kertyy tietoa jota Taidekorttelin toimijat sekä muiden taideyhteisöjen toimijat ja jäsenet voivat hyödyntää toiminnassaan.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTALLA

Taidekortteli on poikkitaiteellinen yhteisö, joka on muodostunut Kauko Sorjosen säätiön tilojen vuokraustoiminnan kautta syksyllä 2012. Kauko Sorjosen säätiön tarkoituksena on edistää kulttuuriperinteen säilymistä, koulutusta ja sen tutkimusta. Säätiö tukee eri taidealoja rahoittamalla, jakamalla apurahoja, kustantamalla julkaisuja sekä rahoittamalla oppilaitoksissa tehtäviä tutkimus-, koulutus- ja valistustyötä.

Taidekorttelin tavoitteena on kehittää taiteiden välistä yhteistyötä ja luoda siten kestävä toimintamalli. Tarkoituksena on kehittää vahva, itsenäinen taideyhteisö joka työllistää paikallisia taiteilijoita ja luo uutta yhteisöllistä taidekulttuuria koko maakuntaan. Taidekorttelin toimijoita ovat Jyväskylän Taiteilijaseura, Keski-Suomen kirjailijat ry. ja Teatterikone. Taidekorttelin kiinteistöt sijaitsevat kulttuurihistoriallisesti merkittävällä Seminaarinrinteen alueella, Seminaarinkatu 26–28, johon kuuluvat Beckerin taidetalo ja sen pihapiirissä oleva puutalo sekä Kirjailijatalo. (Kauko Sorjonen säätiö 2014, Apurahahakemus 2015 - Taidekorttelin lasten taidepäivä-vienti ja muusikkovierailu 2014)

Taidekorttelin toimijat

Jyväskylän Taiteilijaseura

(Jyväskylän Taiteilijaseura)

Jyväskylän Taiteilijaseura ry. on vuonna 1945 perustettu keskisuomalaisten kuvataiteen ammattitaiteilijoiden järjestö, jonka yhteydessä toimii Galleria Becker ja taidelainaamo. Taiteilijaseura järjestää näyttelyitä, ylläpitää galleria- ja taidelainaamotoimintaa ja on yhteydessä kulttuurialan virkamiehiin. Seura pyrkii alueen kuvataiteen edistämiseen, taiteilijoiden ammatillisten etujen parantamiseen sekä taiteilijoiden ja taiteilijaseuran toimintaedellytyksien säilyvyyteen. Jyväskylän Taiteilijaseuran toiminnanjohtaja on Tuija Ollikainen.

Galleria Becker on Jyväskylän Taiteilijaseuran ylläpitämä galleria Seminaarinkadulla, jossa järjestetään kolmen viikon välein vaihtuvia näyttelyitä. Näyttelyt ovat pääasiassa Jyväskylän Taiteilijaseuran jäsenten. Galleria Beckerin kanssa samassa rakennuksessa on toiminut keskisuomalaisten taiteilijoiden taidetta välittävä Taidelainaamo vuodesta 1985 lähtien. Reilun tuhannen teoksen kokoelma sisältää maalauksia, grafiikkaa, piirustuksia, valokuvia ja teoksia yli sadalta taiteilijalta. Taidelainaamo tarjoaa asiakkaalle mahdollisuuden vuokrata teos kuukausimaksulla ilman korkoja ja/tai lunastaa se omaksi maksamalla kuukausimaksuja kunnes teos on maksettu. Asiakkaana toimivat yksityiset henkilöt, yhteisöt ja yritykset. (Jyväskylän Taiteilijaseura 2014.)

(Pirinen, 2014)

Keski-Suomen Kirjailijat ry.

Keski-Suomen Kirjailijat ry. on taloudellista voittoa tavoittelematon yhdistys joka toimii keskisuomalaisten kirjailijoiden yhdyssiteenä, tukee heidän toimintaansa ja valvoo heidän ammatillisia ja sosiaalisia etujaan. Kirjailijatalon toiminnasta, tapahtumien järjestämisestä ja koordinoimisesta vastaa yhdistys. Keski-Suomen Kirjailijat ry järjestää kirjallisuushistoriallista aineistoa. Yhdistyksen asioita hoitaa ja toimintaa organisoii hallituksena toimiva yhdeksänhenkinen johtokunta. Vuonna 2014 Keski-Suomen Kirjailijoiden puheenjohtajana toimi Olli-Pekka Tennilä sekä Taidekortteliprojektin yhteyshenkilönä Ari-Pekka Kivinen. Poikkitaiteellisessa kirjailijatalossa toimiva yhdistys sijaitsee Seminaarinkadulla muiden Taidekorttelin toimijoiden läheisyydessä. (Kirjailijatalo 2014.)

(Kirjailijatalo)

Keski-Suomen Popjazzopisto

Keski-Suomen Popjazzleiri ry perustettiin keväällä 2010 suunnittelemaan ja kehittämään pysyvää leiritoimintaa Keski-Suomen alueelle. Keski-Suomen Popjazzopisto oli Keski-Suomen Popjazzleiri ry:n ylläpitämä musiikkiopisto, joka joutui valitettavasti lopettamaan toimintansa vuoden 2015 alussa taloudellisten ongelmien vuoksi. Opisto tarjosi yksilöopetusta, bänditoimintaa, yhtyelaulua, musiikinteoriaa ja lyhytkursseja kaikenikäisille soittajille ja laulajille.

Keski-Suomen Popjazzleiri ry järjesti ympärivuotisesti erilaisia leirejä ja kursseja Keski-Suomen alueella. Aatteellisen yhdistyksen tavoitteena on ylläpitää ja rikastuttaa musiikkikulttuuria, innostaa ihmisiä harrastamaan musiikkia sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä. Yhdistyksen päätoimipaikka on Jyväskylässä. Keski-Suomen Popjazzleiri ry:n puheenjohtajana sekä Keski-Suomen Popjazzopiston rehtorina toimi Tiina Mustonen, Hanna Seppänen toimi hänen sijaisenaan loppuajan. Popjazzopiston toiminta loppui vuoden 2015 alussa taloudellisten ongelmien vuoksi.

(Keski-Suomen Popjazzopisto 2014, Apurahahakemus 2015 - Taidekorttelin lasten taidepäivä-vienti ja muusikkovierailu 2014)

Teatterikone

(Teatterikone)

Teatterikone on vuonna 2003 perustettu ammattiteatteri joka tarjoaa näytelmiä, koulutus- ja ohjelmapalveluita, graafista suunnittelua sekä pyrotekniikkaa. Teatterikone on osuuskunta, aiemmin se toimi yhdistyksenä kymmenen vuoden ajan. Teatterikone tuottaa vuodessa vähintään kaksi uutta näytelmää, jotka ovat kantaaottavia kantaesityksiä. Teatterikoneella ei ole omaa näyttämöä, joten esitykset toteutetaan vaihtuvissa tiloissa. Aktiivisesti toimivat jäsenet Teatterikoneessa ovat Annu Sankilampi (teatterinjohtaja, näyttelijä, ohjaaja, kouluttaja), Laura-Kaisa Eteläaho (tuottaja), Riku

Suonio (tiedottaja-graafikko), Aaro Vuotila (ohjelmavastaava, näyttelijä, muusikko), Kirsi Sulonen (koulutusvastaava, näyttelijä, ohjaaja, kouluttaja) ja Aapo Oranen (tekniikkavastaava, näyttelijä, muusikko). (Teatterikone 2014, Apurahahakemus 2015 - Taidekorttelin lasten taidepäivä-vienti ja muusikkovierailu 2014)

3 AIKAISEMPI TOIMINTA JA APURAHAT

Taidekortteli kokoontui ensimmäisen kerran syksyllä 2012, jota voidaan pitää sen perustusajankohtana. Taidekortteli on osallistunut projekteihin ja järjestänyt tapahtumia yhteisönä vuodesta 2014 lähtien.

Ensimmäinen Taidekorttelin järjestämä tapahtuma oli 2014 maaliskuussa tehty lasten taidepäivä hanke Vaajakosken koululle. Hankkeelle saatiin 2000 euron apuraha Taiteen Edistämiskeskukselta, Keski-Suomen osastolta. Taidepäivä järjestettiin Vaajakummun koulun 10–12-vuotiaille oppilaille ja heidän vanhemmilleen. Taidepäivän aikana Taidekorttelin toimijat järjestivät erilaisia luovia työpajoja. Päivään sisältyi Keski-Suomen Popjazzopiston paja, jossa tutustuttiin Stomp-rytmeihin, Teatterikoneen paja jossa sukkellettiin teatterin saloihin, Jyväskylän Taitelijaseuran paja, jossa luotiin muotokuvia piirtäen ja maalaten, sekä Keski-Suomen Kirjailijoiden Runopaja jossa leikiteltiin sanoilla.

17.5.2014 järjestetyn Yläkaupungin Yön yhteydessä järjestettiin Taitelijaseuran taideale ja Popjazzopisto esitti oppilaiden tuotantoa. Paikalla kävi noin 300 ihmistä ja erityisesti taidealen myyntiin oltiin tyytyväisiä.

Jyväskylän Kesän 12.7.2014 ohjelmistoon järjestettiin "Taidekortteli esittää: Poleemiset puheenvuorot", jossa keskusteltiin aiheesta "Kenen kaupunki?" Puhetta johti kulttuurijournalisti Aleksis Salusjärvi ja esittäjinä toimivat osastonjohtaja Mikko Härö Museovirastosta, arkkitehti Joakim Breitenstein Joksusta, kaupunkiarkkitehti Ilkka Hali-

nen, kriitikko Hannu Castren, kirjailija Olli-Pekka Tennilä, professori Heikki Hanka ja toiminnanjohtaja Kyösti Ylikulju. Paikalla oli noin 80 henkeä.

6.9.2014 Järjestettiin viralliset avajaiset "Taidekortteli esittää: Taiteen kääntöpiiri" johon kuului trumpettisti Vernerin Pohjolan esiintyminen ja lapsille järjestettyä ohjelmaa. Lapset pääsivät kokeilemaan impromusisointia, maalauspujua, kirjatyöpajaa, sirkusesitykseen osallistumista ja taustalla pyöri koko ajan erilaisia musiikkiesityksiä. Avajaiset järjestettiin Taidekorttelin pihapiirissä ja Taidegalleria Beckerin sisätiloissa. Kävijämäärä oli 150 joka alitti odotukset. Syyksi arvioitiin toiset päällekkäiset taidetapahtumat ja ihmisten tietämättömyys Taidekorttelista.

Pohdintaa Taiteen Kääntöpiiri -tapahtumasta

Merja Nykäsen mielipide:

"Mielestäni Taiteen Kääntöpiiri oli järjestäjien osalta saumatonta yhteistyötä ja tasokasta ohjelmaa, jotka eivät syöneet toistensa arvoa. Yllätyksellisin oli menestys kirjataidetyöpajassa ja maalausringissä, jossa asiakkaana olevat lapset olivat innokkaita ja halukkaita osallistumaan. Musiikillisen korkean laadun takasi Vernerin Pohjola ja muutenkin eri kokoonpanot svengasivat hyvin ja olivat reilusti toisistaan erilaisia, joka rikastutti kokonaisuutta.

Käytännön järjestelyihin kuten lupa-asiat ja julisteet, sähköinen mainonta, osallistuivat kaikki tasapuolisesti.

Tapahtuman tarkoituksenahan oli tehdä Taidekorttelia tunnetuksi kulttuuripihana, jossa esitetään tasokasta ilmaista ohjelmaa yleisölle. Muiden kaupungissa olevien tapahtumien takia, (samaa aikaan oli Toivolan pihan markkinat ja Kuutti Lavosen näyttelyn lopettajaiset), tuore tapahtumamme jäi hieman jalkoihin ja emme tavoittaneet aivan sitä aikuisyleisömäärää, jota olimme odottaneet. Paikalla oli kuitenkin neljän tunnin aikana noin 140 henkeä (Beckerin laskema tulos).

En näe mitä olisi voinut tehdä toisin ja parantamisena näen ennakkomainonnan lisäämisen, sekä ajankohdan valitseminen niin, ettei päällekkäisyyksiä syntyisi niin paljon.

Järjestämisen tärkein päämäärä on tulevaisuudessa saada uskottavuutta toimijana jolle voi myöntää toiminta-apurahaa ja josta myös muut yritykset olisivat kiinnostuneita niin, että saisimme lisää työtilaisuuksia kulttuurin alan henkilöille sekä lisämyyntiä teosten muodossa taiteilijoille."

Tulevat tapahtumat ja projektit

Aikaisemmin järjestetyissä tapahtumissa erityisesti lapsille suunnatut ohjelmanumerot ovat saavuttaneet suosiota. Tästä syystä on kehitelty Lasten Taidepäivä -vientipaketti yhteistyössä Toivolan Vanhan Pihan kanssa, johon haetaan apurahaa vuodelle 2015. Vientipaketti koostuu neljästä erilaisesta kokonaisuudesta; teatteriesityksestä, maalaus-pajasta, runo/tekstityöpajasta sekä musiikkiesityksestä. Tarkoituksena on istuttaa Lasten Taidepäivä -vientipaketti Toivolan Vanhan Pihan vakiintuneeseen syksyn ohjelmistoon.

Toisena tarkoituksena on luoda nuorille aikuisille esikuvia. Tästä syystä kitaristi Juha Björninen on kutsuttu Jyväskylään esiintymään 6.9.2015. Hänen bändinsä Cute 66 esiintyisi ravintola Vakiopaineessa jonka kautta olisi mahdollista hankkia myös omaa pääomaa lipputulojen muodossa. Apurahan tarkoituksena on myös aktivoida ruohonjuuritason yhteistyötä esimerkiksi käsityöläisten kanssa.

4 KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

4.1 Yhteisö

Yhteisö nimeä käytetään yleisesti ja epätarkasti ryhmämuodostelmien yleisnimityksenä ja yhteisökäsitteen monitasoiset merkitykset tekevät yhteisön toiminnan tarkastelun hankalaksi. Käsite yhteisö viittaa ihmisten väliseen vuorovaikutukseen, yhteisyyteen tai ihmisten välisiin suhteisiin. Ihmiset voivat olla samanaikaisesti useiden yhteisöjen tai ryhmien jäseniä. Yhteisön olemusta voi pohtia sen toiminnallisuuden näkökulmasta. Olennaista on, miten yhteisö ja sen jäsenet viestivät keskenään ja ovat toiminnallisessa vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. (Väänänen, 2001, 18–23)

Yhteisö käsite on hyvin laaja ja yhteisöjä on paljon erilaisia. On olemassa esimerkiksi ulkoisesti yhtenäisiä yhteisöjä, sosiaalisia yhteisöjä, yhteisökasvatuksellisia yhteisöjä sekä erilaisia arvoja ja normeja omaavia yhteisöjä. (Kaipio 1999, 55–58) Taidekortteli

voidaan tämän määritelmän perusteella kategorisoida sosiaalisiksi, arvoja ja normeja omaavaksi yhteisöksi, jolla on päämäärä.

Parhaimmillaan yhteisö toimii silloin, kun mahdollisimman moni yhteisön jäsenistä osallistuu aktiivisesti vuorovaikutukseen, toiminnan ja tavoitteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tällöin yhteisön toiminnallinen ja kulttuurinen yhteys tiivistyy.

Yhteisön jäsenten yhteenkuuluvuuteen vaikuttaa kommunikointi ja yhteisymmärrys. Yhteisön symboliarvot muodostuvat myös sanattoman kommunikaation ja toiminnan kautta. Monitasoinen kommunikointi auttaa ongelmatilanteiden selvittämisessä luoden uusia käyttäytymistapoja ja vahvistaen moraalista ja käytännön sitoutumista. Yhteiset tavat, toiminta ja ajattelu yhdistävät yhteisön jäseniä toimimaan yhteisen päämäärän hyväksi. (Väänänen, 2001, 24–25)

Olennaista on, että yhteisön jäseneksi halutaan tai joudutaan ja analysointia voi tehdä sen perusteella. On olemassa tiukasti rajattuja yhteisöjä, esimerkiksi vankilat. Osittain rajattuja yhteisöjä ovat perhe, koulu ja sairaala. Vapaita yhteisöjä edustavat esimerkiksi harrastus- ja mediayhteisöt. Sisäpuolelta rajattuja toimintayhteisöjä ovat yhteisöt, jonka jäseneksi päästään esimerkiksi yhteiskunnallisen aseman tai erilaisten taitojen ansiosta. (mt, 2001, 25–29)

Yhteisötaidekasvatuksen perusajatuksen mukaan yhteisö on kasvatuksellisen toiminnan ja oppimisen kohde, jolloin toiminta lähtee yhteisön ympäristöstä ja maailmasta. Yhteisötaiteen näkökulmasta yhteisön toiminta ja tavat muodostavat sen kulttuurin olemuksen. Yhteisö luo itse oman kulttuurinsa johon kuuluvat tavat, toimintamallit ja välineet. Yhteisö myös kehittää omaa kulttuuriaan yhteisön jäsenten arvoista ja tarpeista lähtien. (mt, 2001, 30–31)

Yhteisö käsitettä avattaessa herää kysymys, onko Taidekortteli sittenkään yhteisö? Taidekortteli on määritelty yhteisöksi, mutta onko se sitä? Onko kyseessä sittenkin vain ryhmä tai verkosto joka kaipaisi motivointia ja selkeämpiä päämääriä tullakseen yhteisöksi?

Taidekorttelin “yhteisöä” voidaan tarkastella kahdesta eri näkökulmasta. Jokainen korttelin toimija voidaan nähdä erillisenä yhteisönä jolloin niitä on yhteensä neljä.

Käytännöllisempää on kuitenkin suhtautua Taidekortteliin yhtenä laajempaan yhteisönä jolloin toiminta muuttuu ja päämäärään pyritään yhteistä etua ajatellen. Asiakkaat luovat oman yhteisönsä.

4.2 Sosiaalinen pääoma

Sosiaalinen pääoma on yhteisön ominaisuus, josta sekä yhteisö että siihen kuuluvat yksilöt hyötyvät (Hyyppä 2011, 15). Se tarkoittaa yhteisöjen sisäistä kykyä toimia keskenään ja heidän luottamustaan toisiinsa. Sosiaalisen pääoman on huomattu edistävän henkilön tai yhteisön toimintamahdollisuuksia lähes samalla tavalla kuin muissa yhteyksissä taloudellinen pääoma. Sosiaalinen pääoma tarvitsee syntyäkseen luottamusta, eikä sen tarjoamaa yhteistyötä ja verkostoja voida pitää itsestään-selvyyksinä. (Lahtela, 2010, 82)

Sosiaalista pääomaa luodessa yhdistysten keskinäinen luottamus, sitoutuminen ja toimiva vuorovaikutus ovat hyvin tärkeitä seikkoja. Tällöin yhdistysten jäsenten tieto ja osaaminen pääsevät leviämään ulospäin ja tästä yhteistyössä tapahtuneesta vuorovaikutuksesta he saavat uutta tietoa ja osaamista itselleen. Organisaation hyvä maine ja luottamus omaan toimintaan voidaan myös käsittää sosiaalisiksi pääomiksi. Todellinen sosiaalinen pääoma vaatii toistuvia kanssakäymistilanteita toteutuakseen. (mt, 2010 82–83)

4.3 Yhteisöllisyys

Perinteinen käsitys yhteisöllisyydestä painottaa yhteistä päämäärää ja toiminnallisuutta. Yhteinen toiminta päämäärän eteen on merkityksellinen edellytys yhteisön luojana. Yhteisöllä tulee olla päätösvalta omasta toiminnastaan ja jäsenten sitoutuminen toimintaan on keskeistä. (Tahvanainen 2005, 32) Yhteisöllisyys on tunnetta yhteenkuuluvuudesta, kokemusta kuulluksi tulemisesta, halua vastuunottamisesta ja työskentelyä yhteisten päämäärien saavuttamiseksi (Laurikainen, 2010, 68–69).

Ihminen voi toimia joko vuorovaikutuksessa muiden kanssa tai yksin. Toiminta on yhteisöllistä vasta silloin kun vuorovaikutukseen osallistuu yksilöistä tavalla tai toisella muodostuva ryhmä, johon ulkopuoliset henkilöt tai toiset ryhmät voivat olla vuorovaikutuksessa. (Lehtonen, 1990, 24–25) Pohjan yhteisöllisyydelle muodostaa yhteinen tekeminen ja yhteisöllisyyden edellytyksenä on toimijoiden moninaisuuden kokeminen voimavarana. Yhteisöllisyyden kannalta on tärkeää, että jokaisella toimijalla on mahdollisuus olla yhteisössä täysin oma itsensä. (Laurikainen, 2010, 67–68)

Yhteisöllisyyden tekee haasteelliseksi sen näkymättömyys silmille. Se ei ole pysyvä tilanne tai suhde toimijoiden välillä, vaan se täytyy rakentaa uudelleen yhteisön sisäisten muutosten myötä. Yhteisöllisyys on aina sen jäsenten henkilökohtainen kokemus vallitsevasta tilanteesta. Erilaiset käsitykset ja elämäkokemukset vaikuttavat siihen, miten ja kuinka voimakkaana yhteisöllisyys koetaan ja miten nopeasti se voidaan saavuttaa. (mt, 2010, 68–70)

Yhteisöllisyys mahdollistaa osaamisen käyttämisen yhteisen päämäärän saavuttamiseksi kun ideat, kokemukset ja havainnot ollaan valmiita jakamaan. Yhteisöllisyyden rooli päämäärien saavuttamiseksi on merkittävä aikaansaava voima, ja sen toteutumiseksi kannattaa käyttää aikaa ja vaivaa. Yhden jäsenen vahva tunne yhteenkuuluvuudesta voi tarttua muihin ja näin vauhdittaa myös muiden positiivisia kokemuksia. (mt, 2010, 69–70)

Taidekortteli sai alkunsa sattumalta Kauko Sorjosen säätiön tilojen vuokraustoiminnan kautta eivätkä sen toimijat olleet aktiivisesti mukana yhteisön perustamisessa. Tämä on voinut osaltaan vaikuttaa siihen, ettei Taidekorttelin toimijoiden välinen yhteistyö ole lähtenyt käyntiin toivotun toimivasti ja aktiivisesti. Osa toimijoista voi kokea olevansa mukana velvollisuuden vuoksi jolloin teoria oman toiminnan päätösvallan tärkeydestä ei toteudu. Myös jäsenten kokonaisvaltainen sitoutuminen on selvästi kärsinyt tämän vuoksi. Päämääriä voivat olla erilaiset työtehtävät joista riippuen myös tunne yhteisöllisyydestä muodostuu (Tahvanainen 2005, 33–34.)

4.4 Yhteisöllinen taidetoiminta

Sosiaaliset innovaatiot, erilaiset tavat toimia, uudet käytännöt sekä käytäntöjen muuttuminen rutiineiksi kuuluvat innovaation laajaan määritelmään. Organisaation ja toimintamallin uudistaminen nousevat usein etusijalle innovaatiossa. Keskeisellä toiminta-alueella on tärkeä rooli uusien innovaatioiden syntymisessä eikä ole kannattavaa jos yritykset ja yhteisöt ovat toisistaan eristäytyneitä. Ne ovat osa toimintaympäristöä jonka yhteistyöllä vaikutetaan alueen kehittämiseen. Alueelliset innovaatiojärjestelmät koostuvat innovaatioita käyttävistä, kehittävästä ja levittävästä organisaatioista ja niiden välisistä suhteista. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 13–14)

Taidekorttelin toiminnalle on ensisijaisen tärkeää verkostoitua ja toimia lähellä sijaitsevien organisaatioiden kanssa. Näistä hyvä esimerkki, Jyväskylässä menestynyt ja jo omaksi brändikseen muodostunut yhteisö on Toivolan vanha piha. Tällä hetkellä Taidekortteli kehittää yhteistyötä sen kanssa ja tavoitteena on molemmin puolin toimiva yhteistyö vuonna 2015. Toivolan vanhan pihan kaltaiset vahvat ja tunnetut yhteisöt ovat ensisijaisen tärkeitä yhteistyökumppaneita Taidekorttelille.

Verkoston työnjaossa tapahtuvat murtumat ja yhteensulautumat mahdollistavat yhteisöllisen taidetoiminnan, jossa perinteisesti etäälläkin olevat tahot voivat solmia uusia yhteistyösuhteita. Yhteisöllisessä taidetoiminnassa taiteilijat opastavat kansalaisia taiteen keinoin tutkimaan itseään ja ympäröivää maailmaa. Taideinstituutiot ovat tulleet kansalaisille tutummiksi tarjoamalla toiminnallisia tiloja yleisöryhmille esimerkiksi työpajojen muodossa. Yksi mahdollisuus on myös taiteilijan kokoama ryhmä ihmisiä yhteishankkeeseen tai se, että toimitaan ihmisten arkiyhteisöissä taidetta esille tuoden. Hankkeet voivat parhaissa tapauksissa ankkuroitua kansalaistoimintaan ja julkisiin tai yksityisiin instituutioihin. (Bardy, 2007, 24–25)

Taidepohjaisia hankkeita kutsutaan esimerkiksi nimillä yhteisötaide, soveltava taide-toiminta, taide- ja kulttuurilähtöinen toiminta tai luovien yhteisöjen rakentaminen. Hankkeiden taustalla on suhde taideterapioihin ja taidekasvatukseen. Olennaista on ihmisten yhteinen toiminta, kokoontuminen ja kommunikointi. Yhteisöllisessä taidetoiminnassa on pohjimmiltaan kyse siitä, miten nykytaide kykenee olemaan läsnä ja ottamaan kantaa meitä ympäröiviin teemoihin. Taiteen kenttä etsii suhdetta taiteeseen ja yhteiskuntaan ja samalla analysoi taiteen eri lajeja. Taiteilijoiden teokset voi-

vat tulla yhteisöllisesti eläviksi ja toimia tiedon lähteinä syventämässä yhteisön ymmärrystä toiminnastaan. (mt, 2007, 25)

5 YHTEISÖLLISYYDEN KEHITTÄMINEN

Taidekorttelin toiminnan kehittäminen kulkee käsi kädessä sen yhteisöllisyyden kehittämisen kanssa. Yhteisöllisyyteen paneutuminen ja sen kehittäminen edesauttavat toiminnan muutosta jo itsessään. Ratkaisut yhteisöllisyyden kehittämiseksi kääntävät katseet myös toimintaan ja voivat näin tukea toisiaan.

Yhteisöllisyys ei ole tahdosta riippumaton tila, vaan siihen voidaan vaikuttaa yhteisillä päätöksillä. Yksilöllistyminen etenee ilman tietoista toimintaakin, mutta yhteisöllisyyden vahvistaminen on tietoista. (Laurikainen, 2010, 76)

Interventiolla tarkoitetaan keinoja, joilla ihmisten toiminnan muutos eli oppiminen liitetään tavoitteeseen vaikuttaa kehitykseen. Siinä puututaan tietoisesti verkoston tilanteeseen ja tavoitellaan uusia luovia ratkaisumahdollisuuksia. Näin verkoston jäsenten voimavarat voidaan suunnata tärkeimpiin asioihin ja sitoutuminen vahvistuu. (Suhonen, 1998)

Yhteisössä voi esimerkiksi käynnistyä yhdessä sovittu prosessi, joka lopulta johtaa työyhteisön toimintakyvyn parantumiseen eli kehitykseen. Kehityksellä tarkoitetaan yksilöiden tavoitteellisessa toiminnassa tapahtuvia muutoksia, jotka yhteisössä tarkoittavat tehtävien selkeytymistä ja sitoutumista. Oppiminen on ammatilliseen osaamiseen hankittavaa lisätietoa tai koulutusta. Oppimisessa on yleensä kyse työntekijöiden muutostapahtumista, jotka luovat pohjaa uudelle kehitysvaiheelle. Kehitys siis luo aina jotain uutta joka taas lisää oppimista. (mt. 1998)

Taidekorttelin yhteisöllisyyden kehittäminen ja edistäminen edellyttävät käytännössä Taidekorttelin verkoston tutkimista ja epäkohtien selvittämistä. Tätä edesautan ja tutkin Taidekorttelin toimijoiden yksityishaastatteluilla. Haastatteluiden analysoinnin jäl-

keen tieto siitä, mihin ei olla tyytyväisiä ja mitä asioita pitäisi muuttaa, mahdollistaa konkreettisten muutosten suunnittelemisen ja lopulta toteuttamisen.

Konkreettisia keinoja yhteisöllisyyden edistämiseksi

Yksinkertaisia keinoja yhteisöllisyyden edistämiseksi ovat palautteen ja kiitoksen antaminen verkoston jäsenten kesken. Jäsenten osaamisen ja näkemyksien hyödyntäminen sekä onnistumisista kehuminen ovat merkki siitä, että jäsenet ottavat toisensa huomioon. Mielenpitojen ja kokemusten kysyminen osallistujilta on keskeinen yhteisöllisyyttä rakentava toimintatapa. On myös tärkeää antaa osallistujille mahdollisuus palautteen antamiseen toisilleen. (Laurikainen, 2010, 70–71)

Verkoston toiminnan raportoinnilla ja levittämistyöllä viestitään osallistujille heidän tekemänsä työn tärkeydestä. Tiedottamisen ja tiedon jakamisen tärkeyttä ei voida painottaa liikaa, varsinkin kun verkoston jäsenet tulevat eri yhdistyksistä. Toiminnan tekeminen näkyväksi ja sen esille tuonti yhteisenä saavutuksena lisäävät verkoston jäsenten luottamusta itseensä ja yhteisen päämäärän tavoitteluun. Pettymyksistä ja epäonnistumista puhuminen on tärkeää, jotta uskalletaan vielä jatkaa ja kokeilla uutta. (mt, 70)

6 TUTKIMUSMENETELMÄ - HAASTATTELU

Valitsin tutkimuksen lähestymistavaksi tapaustutkimuksen, jonka tavoitteena on tutkitun tiedon tuottaminen kohteesta. Kehittämistyössä tapaustutkimuksella halutaan ymmärtää organisaation tilannetta ja tavoitteena on ratkaista siellä ilmennyt ongelma ja tuottaa kehittämissuhteita. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui puolistrukturoidun ja syvähaastattelun välimuoto. Haastattelijalla, eli minulla oli etukäteen suunniteltu haastattelurunko, jota käytin kaikissa haastatteluissa. Tässä tapauksessa haastattelu oli aineistonkeruumenetelmänä hyvä valinta, sillä näin yksilöillä oli mahdollisuus tuoda vapaasti esille mielipiteitään ja ajatuksiaan. (Ojasalo ym. 2009, 37–95) Haastattelu oli myös ainoa tutkimusmenetelmäksi kelpaava vaihtoehto Taidekorttelin uutuuden

vuoksi. Tapahtumia on ollut niin vähän, että asiakkaita ei ollut mahdollisuutta haastatella tai teettää heillä kyselytutkimusta. Havainnointia harkitsin, mutta Taidekorttelin toimijoiden vähäisten kokoontumisten vuoksi se karsiintui pois.

Haastatteluiden ollessa ainoa tutkimusmenetelmä niistä täytyi saada syvällisiä ja tulokinnan oli oltava tarpeeksi laajaa ja analysoivaa. Haastattelin tutkimukseeni yhteensä viittä henkilöä. Haastatteluiden otannan varmistamiseksi haastattelin yhtä henkilöä Keski-Suomen Popjazzopistolta, yhtä henkilöä Teatterikoneelta, yhtä henkilöä Keski-Suomen Kirjailijat ry:ltä ja kahta henkilöä Jyväskylän Taiteilijaseuralta. Näin jokaisen toimijan mielipide tuli esille ja näkökulma laajeni. Koin sopivaksi haastatella Jyväskylän Taiteilijaseuralta kahta henkilöä sillä heidän toimenkuvansa ja työtehtävänsä ovat erilaiset. Näin haastatteluihin saatiin monipuolisia näkemyksiä.

6.1 Haastattelu

Henkilökohtaisia haastatteluja suunnitellessani minun tuli ottaa huomioon monta tärkeää seikkaa. Puolistrukturoitu syvähaastattelu on käytännössä aivan erilainen toteuttaa kuin esimerkiksi strukturoitu haastattelu, jossa kysymykset ovat tarkassa järjestyksessä eikä kysymysrungosta poiketa. Syvähaastattelu edellyttää molemminpuolista luottamusta ja sen saavuttamisessakin on omat haasteensa. Puolistrukturoidun haastattelun haasteena ovat teemassa pysyminen säilyttäen kuitenkin syvähaastattelun luottamuksellisuus ja avoimuus.

Haastattelu on kahden ihmisen välinen vuorovaikutustilanne, jossa haastattelijan tutkimuksen kohteena on haastateltavan puheen sisältö. Tutkimushaastattelulla on jokin tietty tarkoitus ja päämäärä sekä erityiset osallistujaroolit. Yksilöhaastattelussa muiden henkilöiden sekaantuminen ja vaikuttaminen tilanteeseen estetään, mutta joskus tilanne voi vaikuttaa haastattelijasta keinotekoiselta jolloin huomio voi silti kiinnittyä muuhun kuin haastatteluun. (Hannila, Kyngäs 2008, 4-6)

Haastattelupaikaksi tulisi valita mahdollisimman häiriötön ja molemmille osapuolille miellyttävä ympäristö. Luottamus on tärkeää, josta syystä haastateltavalle on kerrottava mitä tapahtuu, missä tapahtuu ja pyydettyä hänen suostumustaan haastatte-

luihin kuuluvalle nauhoitukselle. Tutkittavalle on kerrottava miksi hän haluaa nauhoittaa haastattelut, mihin nauhoituksia käytetään ja miten ne hävitetään tutkimuksen loppuksi. Haastatteluissa ei saa käyttää liian ohjaavia kysymyksiä koska se voi siirtää haastateltavan vastausten painopisteen tutkijan näkemyksiin. (Hannila, Kyngäs 2008, 7-8)

6.2 Kehittämistyön eettiset kysymykset

Kehittämistyön tavoitteiden tulee olla moraaliltaan korkeita, työ tulee tehdä rehellisesti ja tarkasti ja on tärkeää että tulokset ovat käytännönläheisiä. Mikäli kehittämistyöhön liittyy oikeudellisia kysymyksiä, ne tulee selvittää ennen työn aloittamista. Tiedonhankinnan- ja arviointimenetelmien eettisyys tulee myös tarkistaa ennen työhön ryhtymistä. Kehittämisen- ja tutkimustyötä tehdessä pätevät käytännössä samat eettiset säännöt kuin ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa yleensäkin. Tutkimukseen liittyvien ihmisten on tiedettävä mitä ollaan tekemässä, mikä on kehittämisen kohde, tutkimuksen tavoitteet ja mikä heidän roolinsa siinä on. Rehellisimmät vastaukset saadaan silloin kuin vastaajia ei yksilöidä ja heidän nimettömyytensä taataan. Plagiointia, toisten toimijoiden vähättelyä, tulosten kritiikitöntä yleistämistä ja harhaanjohtavaa raportointia tulee välttää. Kehittämistyötä tehdessä on tärkeää olla aina rehellinen ja muistaa työn yhteiskunnallinen merkittävyys. (Ojasalo ym. 2009 48–50)

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan internet-sivulla <http://www.tenk.fi/> painotetaan tutkittavien itsemääräämisoikeutta, vahingoittamisen välttämistä sekä yksityisyyden ja tietosuojan tärkeyttä. Tutkimukseen osallistumisen tulee aina olla vapaaehtoista ja perustua riittävään tietoon. Suullinen suostumus tutkimukseen riittää ja yleinen suostumus koskee yleisesti tutkimuskäyttöä.

Tutkimuksesta tiedottamiseen voidaan lukea kuuluvaksi ainakin seuraavat tiedot:

1. tutkijan yhteystiedot,
2. tutkimuksen aihe,
3. aineistonkeruun konkreettinen toteutustapa ja arvioitu ajankulu,
4. kerättävän aineiston käyttötarkoitus, säilytys ja jatkokäyttö
5. osallistumisen vapaaehtoisuus.

Omassa tutkimuksessani on tärkeää kiinnittää huomiota henkisten haittojen välttämiseen. Siihen kuuluu tutkittavien arvostava kohtelu ja heitä kunnioittava kirjoitustapa tutkimusjulkaisuissa. Tutkimushaastattelu ei sinänsä pidä sisällään arkaluonteisia kysymyksiä, mutta kaikki tulee ottaa huomioon sillä ihmiset kokevat asiat eri tavoin. Kun tutkimukseen sisältyy vuorovaikutusta tutkittavien kanssa ystävällisyys ja heidän kunnioittaminen ovat tärkeitä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012)

Yksityisyyden suoja kuuluu Suomen perustuslailla suojattuihin oikeuksiin ja on tärkeä periaate tutkimuseettisesti. Periaatteen lähtökohtana on tavoite sovittaa yhteen tieteen avoimuuden ja luottamuksellisuuden periaate. Henkilötietojen käsittely on sallittua mikäli tutkittava antaa siihen suostumuksensa. Tunnistetietojen kerääminen ja säilyttäminen on sallittua kun se on tarpeellista tutkimukselle, mutta niiden tarpeeton säilyttäminen ja kerääminen ovat kiellettyjä. Tutkimusaineistoa ei saa käyttää tai luovuttaa muuhun kuin omiin tarpeisiin. Tutkimuskohteen ja sitä edustavien yksittäisten henkilöiden tunnisteellisuus ratkaistaan kuitenkin aina tapauskohtaisesti riippuen aiheesta, sen arkaluontoisuudesta sekä tutkittavien suostumuksesta. Tutkimuskohdetta koskevat kriittiset tulokset tulee esittää leimaavaa asenteellisuutta välttäen ja analyttista toimintatapaa noudattaen. (mt. 2012)

6.3 Haastattelukysymykset

Haastattelukysymysten avulla pyrin selvittämään Taidekorttelin toimijoiden suhtautumista yhteisöönsä ja sitä, mihin asioihin ollaan ja ei olla tyytyväisiä. Tärkeimpänä asiana on selvittää miten hiipuvan yhteisön voi pelastaa ja mikä toimijoita motivoi osallistumaan aktiivisemmin Taidekorttelin toimintaan.

KYSYMYKSET:

1. Mikä on oma toimialueesi/työnimikkeesi?
2. Mikä on tehtäväsi Taidekorttelin toiminnassa? Ei selkeää tehtävää - olisiko semmoinen hyvä olla?
3. Mihin Taidekorttelin projekteihin olet osallistunut ja kuinka aktiivisesti?

4. Taidekorttelin ongelmakohdat/kehitystä vaativat asiat?
5. Taidekorttelin toiminnassa hyvin toimineet asiat/asiat joihin olet tyytyväinen?
6. Koetko Taidekorttelin yhteisöksi? Miksi?
7. Koetko Taidekorttelin toiminnan tärkeäksi? Miksi ei/kyllä?
8. Oletko huomannut epäaktiivisuutta/ välinpitämättömyyttä yhteisössä?
9. (Jos vastaa kyllä) Mistä tämä voi johtua?
10. Toimijoiden tärkein motivoija?
11. Kehitysideoita Taidekorttelin toiminnan parantamiseksi?

6.4 Haastatteluiden purku

Haastatteluvastausten eli kertomuksen analyysi ei tarkoita vain yhtä vakiintunutta metodologia vaan kyse on aina tutkijan käytössä olevien erilaisten analyttisten välineiden käytöstä aineistoon. Aineistolähtöinen tulkinta voi perustua vain tekstin analyysiin. (Hyvärinen, 2010, 90–91) Tein aluksi litteroidun haastattelun eli kertovan tekstin, johon on purettu kaikki haastateltavien kertomat asiat tarkasti sanasta sanaan. Tämän pohjalta tein haastatteluiden analysoinnin ja johtopäätökset. Viiden haastattelun vastaustulokset poikkesivat jonkin verran toisistaan, mutta tietyistä asioista vastaajat olivat samaa mieltä ja samankaltaiset vastaukset toistuivat monesti.

Kukaan viidestä haastattelemastani toimijasta ei kokenut Taidekorttelia yhteisöksi. Taidekortteli koetaan vielä liian irralliseksi ja alkutekijöissään olevaksi organisaatioksi. Yksi vastaajista koki Taidekorttelin tällä hetkellä enemmänkin projektiksi kuin yhteisöksi sen kausiluontoisuuden vuoksi. Tapahtumia ja kokouksia on harvakseltaan joka lisää projektiluontoisuutta.

Suurin syy siihen, ettei Taidekorttelia koeta yhteisöksi oli se, että yhteisiä tapahtumia on ollut vain muutamia ja Taidekorttelin toimijoiden aktiivisuus on vaihdellut suuresti. Yhteistä tekemistä ei ole ollut tarpeeksi ja kaikki Taidekorttelin toimijat eivät edes tunne toisiaan. Erilliset toimijat eivät tiedä mitä muut tekevät ja mitä on suunnitteilla. Yksi vastaajista kertoi, että voisi kokea Taidekorttelin yhteisöksi jos muutkin kokisivat. Esiin nousi myös yhteisen tuottajan puuttuminen keskeisenä yhteisöllisyyteen vaikut-

tavana tekijänä. Vastaajat kokivat tuottajan vahvistavan yhteistä päämäärää ja vetävän toimijoita tiiviimmin yhteen.

Taidekorttelin ongelmakohtia ja kehitystä vaativia asioita kysyttäessä kolme viidestä vastasi rahoituksen puutteen. Apurahoja ei ole saatu ja näin suuren konseptin eteenpäin vieminen vaatii vastaajien mielestä rahallista tukea. Taloudellisen tilanteen vuoksi ei voida tehdä suunnitelmia pitkällä tähtäimellä, vaan Taidekortteli sinnittelee aina yhden tapahtuman kerrallaan läpi. Myös epätietoisuus siitä, ketkä Taidekortteliin kuuluvat ja ketkä asioita vievät eteenpäin mainittiin ongelmakohtaksi. Kehitystä vaativaksi asiaksi mainittiin yhteisen päämäärän selvittäminen ja siihen yhteisesti pyrkiminen. Toimijat hoitavat erillään omat työnsä ja tapahtumansa, mutta yhteistä säveltä Taidekorttelille ei ole vielä löytynyt. Toimijoita ja Taidekorttelia koskeva yhteinen ongelmatekijä on ympäristön ja yleisön tietämättömyys Taidekorttelista ja sen toimijoista. Tapahtumilla on myös ollut odotettua vähemmän osallistujia ja yleisöä.

Yksi haastateltavista painotti Taidekorttelin ongelmakohtaksi ja kehitystä vaativaksi asiaksi erityisesti yhteisöllisyyden puutetta. Taidekorttelin jäsenet ovat osallistuneet hyvin harvalukuisina kokouksiin eivätkä muutenkaan ole osoittaneet kiinnostustaan Taidekorttelin toimintaa kohtaan. Ongelmaksi nousi myös Taidekorttelin toimijoiden minäkeskeisyys joka näkyy välinpitämättömyytenä korttelin toimintaan liittyviä asioita kohtaan.

Yksi kysymyksistäni käsitteli Taidekorttelin toimijoiden passiivisuutta ja välinpitämättömyyttä. Kaikki haastateltavat kokivat yhteisössä olevan näitä piirteitä. Monet myönsivät myös itse olevansa näitä passiivisia ja jopa välinpitämättömiä toimijoita. Syyksi mainittiin oman yhdistyksen kiireet ja vaikeus löytää ylimääräistä aikaa Taidekorttelin vapaaehtoiseen toimintaan. Raha nousi jälleen esille ja arveltiin, että jos rahoitus olisi kunnossa, myös aktiivisuus lisääntyisi.

Taidekorttelin toiminnassa hyvin toimineiksi asioiksi mainittiin saumaton yhteistyö tapahtumissa joita on järjestetty. Mukana olleet ihmiset ovat olleet hyvin innostuneita ja heidän välinen yhteistyönsä on sujunut ongelmitta. Ideoiminen ja yleinen ilmapiiri on luovaa ja inspiroivaa. Erityisesti Taidekorttelin avajaistapahtuma Taiteen Kääntö-

piiri koettiin hyvin onnistuneeksi ja sisällön tuotannoltaan rikkaaksi. Taiteen ”ristipölytys” koettiin hienoksi ja toimivaksi asiaksi johon oltiin tyytyväisiä.

Toimijoiden tärkeimmäksi motivoijaksi mainittiin raha, heille voitaisiin näin tarjota palkkaa ja käytännön asiat helpottuisivat. Motivoijana nähtiin myös mahdollisuutta olla mukana luomassa uutta taideyhteisöä ja taideyhteistyötä. Taidekorttelin mahdollistama monipuolinen taiteen toteuttaminen koettiin myös motivoijaksi tekijäksi. Taidekorttelin pihapiirin aktivoiminen ja uusien asiakkaiden saanti koettiin myös tärkeänä motivaation lähteenä.

Haastateltavilla oli monipuolisia kehitysideoita Taidekorttelin toiminnan parantamiseksi. Klubi-illat kerran kuukaudessa esimerkiksi kulttuuriravintola Ylä-Ruthilla mainittiin yhdeksi toimintaa parantavaksi ehdotukseksi. Tällä tavalla Taidekorttelin tunnettavuutta saataisiin lisättyä ja toimintaa voitaisiin pikkuhiljaa siirtää myös Taidekorttelin pihapiiriin. Klubi-illat olisivat toimijoiden yhteisöllistä toimintaa ja iltoja suunniteltaisiin ja toteutettaisiin yhteisvoimin.

Yksi toimijoista näki tärkeänä Taidekorttelin brändäämisen loppuun viennin ja markkinoinnin parantamisen. Tunnettavuutta pitäisi myös lisätä, mutta tähän ei löytynyt konkreettisia kehitysideoita. Taidekorttelista ehdotettiin tekemään liikkuva konsepti joka voisi toimia paikan päällä, mutta olisi myös siirrettävissä Taidekorttelin alueelta. Myös Taidekorttelin jalkauttamista esimerkiksi koululaisille vietävinä tapahtumina ehdotettiin. Koulukäynnit toisivat taiteen lasten ja opiskelijoiden luo, ja tekisi näin konseptia tutuksi. Myös yhteistyötä Jyväskylän kaupungin ja Kaupungin teatterin kanssa ehdotettiin.

Taidekorttelin toiminnasta päättämisen siirtyminen enemmän toimijoille kuin itse säätiölle oli yksi kehitysidea joka voisi parantaa toimijoiden asemaa. Epämuodollisen ja matalan kynnyksen kulttuuritoiminnan lisääntyminen mainittiin myös asiaksi joka voisi edistää ideoiden syntymistä. Yhteiset illanvietot ja toimijoiden tutustuminen toisiinsa mahdollistaisi vapaasti syntyvien ideoiden syntymistä.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Taidekorttelin toimijat eivät koe toimintaansa yhteisölliseksi, vaikka korttelia kutsutaan yleisesti nimellä yhteisö. Korttelin yhteisöllisyys on myös edellytys rikkaalle ja monipuoliselle toiminnalle. Yhteisöllisyyden puuttuminen johtuu osaksi Taidekorttelin uutuudesta, mutta tärkeimmät syyt siihen ovat toimijoiden passiivisuus ja vähäinen yhdessä tekeminen. Yhteisöllisyys syntyy yhteisestä selkeästä päämäärästä ja tunteesta, että kaikki ovat valmiita toimimaan yhteisen hyvän saavuttamiseksi. Tämän saavuttamiseksi toimijoiden on hyvin tärkeää tutustua toisiinsa, saada tiedotus toimimaan ja ymmärtää Taidekorttelin merkitys yhteisönä.

Haastatteluissa kävi ilmi, että jotkut toimijat eivät kunnolla tunne toisiaan tai tiedä keitä Taidekorttelin toimintaan kuuluu. Taidekortteli ei saa edes mahdollisuutta muuttua yhteisöksi ennen kuin tämä asia on ratkaistu.

Rahoituksen puute on realistinen syy Taidekorttelin ongelmille, mutta siihen vetoaminen puhuttaessa nykypäivän kulttuuriorganisaation ongelmista, jossa taloudelliset ongelmat ovat arkipäivää, ei auta asiaa. Apurahojen saanti ei ole itsestänselvyyttä mutta sekään ei saisi lannistaa jos apurahoja ei myönnetä. Tuottavuus, kilpailukyky ja taloudellinen kasvu ovat nykypäivän kovia sanoja (Hautamäki, 2010, 15). Kilpailutalouden ehdot uhkaavat kulttuurin aluetta, mutta luovuttaminen ei ole vaihtoehto.

Neljännän toimijan, Popjazzopiston, lopettaminen oli kova takaisku itse opistolle, mutta myös Taidekorttelille. Opistoa ylläpitävä yhdistys oli käytännössä vararikossa eikä pystynyt enää ylläpitämään opistoa. Ratkaisua ongelmiin yritettiin löytää kaikin keinoin, mutta talousrakenteissa oli niin suuria puutoksia, ettei toiminnan jatkamiselle ollut edellytyksiä. Taidekortteli menetti yhden tärkeistä toimijoistaan ja nyt Popjazzopiston tilalla on tyhjiö, eikä tulevaisuudesta vielä ole tietoa. Tämä paljastaa karun totuuden siitä, että rahaa ei ole ja monia yhdistyksiä saattaa kohdata sama kohtalo.

Taidekorttelin toimijoille on löydettävä jokin muu yhteinen motivoija kuin raha ja tulevaisuuteen tulee kaikesta huolimatta suhtautua myönteisesti. Kortteli voisi parhaimmillaan olla kulttuurisesti rikas ja monipuolinen kulttuuripiha, joka tarjoaisi aktiivisesti erilaisia tapahtumia. Taidekorttelin toimijat tukisivat toisiaan ja yhdessä heillä olisi mahdollisuus tehdä monipuolisempaa ja rikkaampaa kulttuuria kuin mihin toimijat

yksinään pystyvät. Osa haastateltavista mainitsi motivoivaksi tekijäksi mahdollisuuden olla mukana luomassa uutta taideyhteistyötä ja yhteisöä. Toivon näiden toimivan motivaation lähteenä muillekin toimijoille rahan sijaan.

Lähes kaikenlainen kulttuuritoiminta saa nykyään alkunsa hyvistä ideoista ja niitä eteenpäin vievistä talkootyöntekijöistä eli vapaaehtoisista. Ajan kuluessa ja toiminnan vakiinnuttaessa paikkansa myös rahoittajat voivat kiinnostua toiminnasta. Mikään ei tule ilmaiseksi ja Taidekortteli tarvitsee vapaaehtoisia tekijöitä nihkeästä alusta selvitäkseen. Taidekorttelin järjestämässä tapahtumissa toimijoiden välinen yhteistyö on ollut saumatonta ja kaikki ovat olleet tyytyväisiä tapahtumien kulkuun ja sisältöihin. Jo tämä on asia, joka kertoo Taidekorttelin toiminnalla olevan hyvät edellytykset toimijoiden aktiivisuuden lisääntyä ja toiminnan vakiinnuttua.

Haastatteluissa ilmi tullut viestinnän puute toimijoiden välillä on keskeinen syy taidekorttelin toiminnan nihkeydelle. Asia on korjattavissa melko yksinkertaisilla toimenpiteillä. Suosittelen toimijoiden lisäävän tiedotustaan ja kertomaan aktiivisemmin ja rohkeasti mitä kukin tekee. Tähän voisi auttaa konkreettinen tiedotusrinki, esimerkiksi sähköpostitse, jossa jokainen toimija kertoisi viikoittain tai kuukausittain missä mennään. Näin toimijoilla olisi koko ajan päivitetty tieto siitä, mitä korttelin sisällä tapahtuu ja tietoa voisi hyödyntää yhdessä tekemiseen ja aikatauluttamiseen.

Yhteisöllisyyden kehittämiseksi ja Taidekorttelin muuttumiseksi yhdeksi isoksi yhteisöksi vaaditaan kärsivällisyyttä ja toimijoiden sitoutumista toimintaan. Sitoutumista voidaan lisätä järjestämällä aktiivisemmin kokouksia ja yhteisiä tapahtumia. Tiedotuksen parantuessa ja ihmisten tutustuessa toisiinsa paremmin, yhdessä tekeminen voi muuttua mieluisammaksi. Yhteisöllisyyden kautta toimijat voivat parhaimmillaan tuoda rohkeasti esille kehittämisideoita ja toteuttaa niitä moniammatillisesti.

Jotta jäsenet alkaisivat osallistua kokouksiin ja tapahtumien järjestämiseen aktiivisemmin vaaditaan pitkäjänteisyyttä. Toistensa tunteminen ja yhdessä viihtyminen ovat avainasemassa yhteisöllisyyden muodostumisessa. Yhden haastateltavan ehdotus yhdessä järjestettävistä klubi-illoista toimisi varmasti hyvin tässä tarkoituksessa. Klubi-illat jalkauttaisivat Taidekorttelia pois omasta, yleisölle vielä vieraasta piiristä, ja veisivät Taidekorttelin sinne, missä yleisöä jo on. Klubi-iltojen suunnittelu ja

toimijoiden yhteistyö lisää yhteisöllisyyden tunnetta ja toimijat oppisivat myös tuntemaan toisiaan paremmin. Tämän kaltaiset ideat, jossa yhdessä tekeminen ja Taidekorttelin kehittäminen on pääasia, voivat olla Taidekorttelin pelastus.

Taidekorttelin jalkauttaminen pois omasta pihapiiristä on jo aloitettu alustavalla yhteistyöllä Toivolan Vanhan Pihan kanssa. Tämän kaltaista toimintaa kannattaa ehdottomasti jatkaa ja miettiä jatkuvasti uusia vaihtoehtoja. Haastatteluissa esille tullut yhteistyö koulujen kanssa olisi varmasti hyvä ajatus. Yhteydenotot koulujen kuvaama-aidon-, musiikin- ja äidinkielenopettajiin voisivat rohkaista heitä vierailemaan Taidekorttelissa ja vierailuja voisi sopia myös kouluille. Taidepäivä lapsille -hanke Vaajakummun koulussa osoitti kuinka monipuolista ohjelmaa Taidekorttelilla on tarjota. Muut koulut olisivat varmasti myös kiinnostuneita tämän kaltaisesta yhteistyöstä.

Rahaa vaativa, mutta hyödyllinen toimenpide Taidekorttelin toiminnan parantamiseksi on markkinointiin ja brändäykseen panostaminen. Palkattu tuottaja voisi hoitaa nämä asiat kuntoon ja huolehtia samalla myös tiedotuksesta. Tuottaja voisi toimia Taidekorttelin toimijoiden välillä yhdistävänä tekijänä ja hoitaa korttelin juoksevia asioita, joihin toimijoilla itsellään ei ole aikaa tai motivaatioita. Taloudellisen tilanteen vuoksi palkattua tuottajaa tuskin saadaan lähiaikoina, mutta se voi olla tavoite tulevaisuudessa.

Taidekortteli on hieno ja kulttuurisesti rikas pihapiiri, jolla olisi potentiaalia ja mahdollisuuksia kasvaa itsenäiseksi taideyhteisöksi. Taidekorttelista voi muodostua aktiivinen kulttuuripiha, joka tarjoaisi monipuolisesti poikkitaiteellista kulttuuria kaiken ikäisille kansalaisille. Itse näen Taidekorttelin tällä hetkellä näivettyneenä projektin kaltaisena organisaationa, joka ei osaa tai viitsi ottaa potentiaaliaan käyttöön. Taidekortteli sijaitsee hienolla toimivalla paikalla ja kaikki toimijat ovat kätevästi samalla alueella. Toimijat itse ovat osaavia ammattilaisia jotka moniammatillisuutta ja yhteistyötä hyödyntäen voivat toteuttaa laadukasta poikkitaiteellista kulttuuria. Tästä olisi mahdollisuus tehdä jotain todella hienoa ahkeruudella, rohkeudella ja omaan toimintaan uskomalla.

LÄHTEET

Bardy, Marjatta 2007. Taiteen paluu arkeen. Teoksessa Bardy, Marjatta & Haapalainen Riikka & Isotalo Merja & Korhonen, Pekka (toim.) Taide keskellä elämää. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy, 24–25.

<https://www.facebook.com/taidekortteli?fref=ts> Viitattu 20.11.2014.

Hannila, Päivi & Kyngäs Päivi 2008. Teemahaastattelu laadullisessa tutkimuksessa. Helsingin Ammattikorkeakoulu Stadia. Hoitotyön koulutusohjelman opinnäytetyö.

Hautamäki, Irmeli 2010. Ilman taidetta ei ole ihmistä. Teoksessa Ruth Anna & Revonkorpi, Minja (toim.) Jyväskylän Taitelijaseura 2010, 65 Juhlakirja. Jyväskylä: Kopia Oy, 15–16.

Hyvärinen, Matti 2010. Haastattelukertomuksen analyysi. Teoksessa Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen Matti (toim.) Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino, 90–91.

Hyypä, Markku T. 2011. Elinvoimaa yhteisöstä. Tieteessä tapahtuu 8/2011, 15.

<http://hurmioitunut.blogspot.fi/> Viitattu 20.11.2014.

Jyväskylän Taiteilijaseura. Viitattu 30.1.2015.

<http://www.jkltaiteilijaseura.net/galleria.htm>

Jyväskylän Taiteilijaseura 2014. Viitattu 29.9.2014

<http://www.jkltaiteilijaseura.net/taiteilijaseura.htm>

Kaipio, Kalevi 1999. Kasvattava yhteisö. 1.painos. Jyväskylä: Gummerruksen Kirjapaino Oy, 55–58.

Kauko Sorjosen säätiö 2014. Viitattu 29.9.2014.

<http://www.kaukosorjosensaatio.fi/kauko-sorjosen-saatio/>

Kirjailijatalo 2014. Viitattu 29.9.2014

http://www.kirjailijatalo.ma-pe.net/?page_id=115

Keski-Suomen Popjazzopisto 2014. Viitattu 29.9.2014

<http://www.popjazzopisto.fi/>

Lahtela, Minna 2010. Merja Kylmäkoski (toim.) Avauksia yhteisöllisyyteen. Humanistisen Ammattikorkeakoulun järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma (YAMK) valmistuneiden mietteitä yhteisöllisyydestä. Gummerus Kirjapaino Oy Vaajakoski, 82–83.

Laurikainen, Heli 2010. Merja Kylmäkoski (toim.) Avauksia yhteisöllisyyteen. Humanistisen Ammattikorkeakoulun järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelmasta (YAMK) valmistuneiden mietteitä yhteisöllisyydestä. Gummerus Kirjapaino Oy Vaajakoski, 67–70.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 1. painos. WSOYpro Oy.

Pirinen, Suvi 2014. Taidekauppa takkuaa talouden taantumassa. Viitattu 30.1.2015.

http://yle.fi/uutiset/taidekauppa_takkuaa_talouden_tantumassa/7468981

Taidekortteli 2014. Apurahahakemus 2015. Taidekorttelin lasten taidepäivä - vienti ja muusikkovierailu. Työsuunnitelma ja budjetti. Viitattu 2.12.2014.

Tahvanainen, Kari 2005. Kulttuuria talkootyöllä - Ilosaarirock. Teoksessa Anne Ilvonen (toim.) Yksilö, yhteisö ja kansalaisyhteiskunta. 1.painos. Vantaa: Opintotoimikunnan Keskusliitto ry, 32–34.

Teatterikone 2014. Viitattu 29.9.2014

<http://www.teatterikone.fi/>

Teatterikone. Viitattu 30.1.2015.

<https://www.facebook.com/pages/Teatterikone/153491044699722>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimat eettiset periaatteet. Ihmistieteisiin luettavien tutkimusalojen eettiset periaatteet. Viitattu 1.12.2014.

<http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakkoarviointi-ihmistieteiss%C3%A4/periaatteet>

Suhonen, Heikki 1998. Yhteisöllisyys 2000. Jyväskylän Koulutuskeskus Oy 20 vuotta. Juhlaseminaari 9.-10.6.1998.

Väänänen, Seppo 2001. Yhteisö rakentaa ympäristöään. Yhteisötaiteen merkityksestä, prosessoinnista ja toimintojen ohjauksesta. Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Joensuu. FT Anneli Airola.

